

**“TÜRKÇE-ARAPÇA MANZUM SÖZLÜKLERDEN
SÜBHA-İ ŞİBYÂN-2- (METİN)”**

Doç. Dr. Atabey KILIÇ*

**ONE OF THE TURKISH-ARABIC VERSE DICTIONARIES:
SÜBHA-İ ŞİBYÂN-2- (TEXT)**

ABSTRACT

In this article we will introduce the text of Sühba-i Sıbyân. It is registered in Konya Mevlana Museum Library with 4026 number. It is between 72b and 102b pages. It is a verse dictionary in Turkish and Arabic. It is a very important work for literature and language.

Key words: Sühba-i Sıbyân, literature, language, dictionary, verse, Old Turkish Literature.

Biz bu çalışma çerçevesinde ana hatlarıyla tanıtmaya çalıştığımız Sühba-i Sıbyân'ın metnini, Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 4026 numarada kayıtlı bulunan manzum sözlük mecmuasının 72b-102b varakları arasında bulunan nüshasından hareketle bilim dünyasının istifadesine sunmaya çalışacağız. Eserin yukarıda da belirttiğimiz üzere sadece Türkiye kütüphanelerinde tespit edebildiğimiz 60'ın üstünde nüshası bulunmaktadır. Elde bulunan, kayda geçmemiş pek çok nüshasının bulunduğunu da gördüğümüz için,¹ şu hâlde eserin ilmî usullerle tenkitli neşrinin yapılması pek mümkün görünmemektedir. Fakat, edebiyatımız, özellikle de sözlük bilimi ve çocuk edebiyatı için önemi gözardı edilemeyecek kadar fazla olan Sühba-i Sıbyân'ın metnini daha fazla geciktirmeden transkripsiyon harfleri ile ortaya koymak gerektiği de aşikârdır. Biz adı geçen nüshaya dayanarak Sühba-i Sıbyân metnini neşrederken bazı hususlara da özellikle dikkat ettik. Bunlardan birincisi, nüshanın rivayetini hemen hemen her defasında aynen kabul ettik. Burada yaptığımız tenkitli neşir olmamakla beraber, elimizde bulunan nüshalardan, özellikle de Süleymaniye Kütüphanesi'ndekilerden metin kontrolü için istifade ettik. Metinde yer yer karşılaştığımız bazı eksiklikleri ve müstensihthen kaynaklanan ufak tefek yanlışları bahsi geçen nüshalarla mukayese ettikten sonra tamir yoluna gittik. 4026 numaralı nüshada bulunmayan, fakat vezin ve anlam gereği olması gereken kelime veya ibareleri diğer nüshalarla teyit ettikten sonra metinde [] işaretinin içerisinde

* Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü KAYSERİ
atabeykilic@gmail.com

¹ Bu tür nüshalardan biri de değerli dostumuz, kıymetli bilim adamı Yard. Doç. Dr. Dursun Ali TÖKEL'e aittir. Yine sevgili kardeşimiz Yard. Doç. Dr. Mehmet Dursun ERDEM de Erzincan kütüphanelerinde çeşitli nüshalarını gördüğünü bildirmiştir. Anlaşıldığı kadarıyla eserin tam bir nüsha tespitinin yapılması şu şartlarda pek mümkün görünmemektedir.

göstermek suretiyle verdik. Yazmada gördüğümüz derkenar kabili metinleri de dipnot hâlinde vermeye çalıştık.

[72b]

Sübha-i Şıbyân

Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm

(Müfteilün müfteilün fâilün)

1 Nâm-ı Hudâ zıkr idelim ibtidâ
Menzil-i maḳşûda Odur reh-nümâ

2 Nâm-ı Hudâ olsa esâs-ı kelâm
Aña binâ'en n'ola olsa temâm

3 Nâm-ı Hudâ cân u dili şâd ider
Cümle luğât ehli anı yâd ider

4 Ḥamd ü şenâ minnet ü şükr ü sipâs
Lâyık-ı ân Ḥâlîk-ı cinn ü ünâs

5 Ol ki benî âdeme virdi lisân
Tâ ideler şükrini vird-i zebân

[73a]

6 'İlmile ḥikmet virüp itdi kerem
“ ‘Alleme mâ lem ya'lem bi'l-ḳalem”²

7 Ni'metiniñ süfresi berr-i basîṭ
Ḥikmetiniñ ḳaṭresi baḥr-ı muḥîṭ

8 Ḳullarına raḥmeti çok pâdişâh
Cenneti göstermek için şâh-râh³

9 'Âleme gönderdi Resûl-i Emîn
Hem aña indirdi Kitâb-ı Mübîn

² “(Allah, insana) Bilmediklerini ve kalemlle yazmayı öğrendir. ” Metin Alâk suresi 4 ve 5. ayetlerde şöyle geçmektedir: “Ellezî 'alleme bi'l-ḳalemi. 'Alleme'l-insâne mâ lem ya'lem.”

³ Metinde “şâh u râh” şeklinde harekelenmiştir.

- 10 Halkı berî kıldı dâlâletden ol
Hakķı ‘ayân eyledi gösterdi yol
- 11 Râh-ı hidâyetde sirâc-ı münîr
Yevm-i kıyâmetde şefî‘ ü naşîr
- 12 Ümmeti hakķında du‘âsı kabûl
Ahmed ü Maħmûd u Muħammed Resûl
- 13 Şalli ‘aleyhi hüve ħayrû’l-enâm
Rabbi ve sellim bi-etemmi’s-selâm
- [73b] 14 Sümme ‘ale’l-âli ve aşĥâbihi
El-müteħallîne bi-âdâbihi
- 15 Necm-i hidâyetdir anîñ her biri
Mezheb-i Ħakķ üzre ider reh-berî
- 16 Cümlesiniñ rûĥına her şubĥ u şâm
Vâşıl ola Ħâzret-i Ħakķdan selâm
- Der Beyân-ı Sebeb-i Nazm-ı Kitâb**
- (fâilâtün fâilâtün fâilün)
- 17 Nâm-ı Ħudâ çünki söze virdi tâb
Diñle nedür bâ‘iş-i nazm-ı kitâb
- 18 ‘İlm-i luġat emr-i mühimm olmaĥın
Ħıfzımı teshîl için ehl-i yakîn
- 19 Nazmıla bir niçe luġat yazdılar
Silk-i me‘ânide dürer dizdiler
- 20 Kankı şabî kim okuyup ĥıfz ide
‘Â’id olur aña niçe fâ’ide
- 21 Zabt-ı luġâtıla olur behredâr
Veznile nazm içre bulur iktidâr

- [74a] 22 Lâkin anıñ ekşeriniñ ma'nişi
Olmağ[ıl]a terceme-i Fârsî
- 23 Fehm idemez anı bu ehl-i diyâr
Ola huşûşâ oқыyanlar şıgâr
- 24 Hıfza haleldür bu dağı vâkı'â
Terceme lafz üzre muqaddem ola
- 25 Yâhud ara yirde ola fâşıla
Vezn için irâd olunan lafzıla
- 26 Gerçi selâsetde gelür bi-nazîr
Lâkin olur zabt-ı luğatde 'asîr
- 27 İmdi bu manzûmı bu 'abd-i za'îf
Luğf-ı İlâhî ile yazdım laţîf
- 28 Nazmı huşûşında idüp ihtimâm
Ahsen-i tertîbile virdim nizâm
- 29 Lafzı muqaddem 'aķabince hemân
Tercemesi buldı aña iķtirân
- [74b] 30 Lafzıla ma'nâsı idüp izdivâc
Kıalmadı sürh u raķama iķtiyâc
- 31 Tâ ki ola fehmi vü hıfzı yesîr
Hacmi şağîr ola luğâtı keşîr
- 32 İbni Ferişte luğatı gibi genc
Oldı vü Qur'an luğatın itdi derc
- 33 Bir niçe baħr üzre açup perr ü bâl
Kııķ'aları oldu seffine-mişâl
- 34 Kııķ'a temâmında dağı âşikâr
Hem laķab-ı baħrı vü hem vezni var

- 35 Hıyr ile Őāyed sebep-i yād ola
Sübha-i Őıbyān aña hem ad ola
- 36 Nazm-ı selīs üzre bu rüşen kelām
‘Avn-ı Hudāyla çün oldu temām
- 37 Geldi bu mir’āt-ı dile mūncelī
Tā aña tāriḥ ola “nazm-ı celī”⁴

[75a] **Der Beyān-ı Mūnācāt**

(mūfteilūn mūfteilūn fāilūn)

- 38 Ey keremi Őāmil ü iḥsānı bol
Luḫfiñıla eyle du‘āmı kabūl
- 39 Kıl bu kitābı sebep-i ma‘rifet
Ben kuliña vāsıta-i mağfiret
- 40 Kim ki baña ḫayr ile ide du‘ā
Āḫırı vü ‘āqıbeti ḫayr ola
- 41 Ehl-i nazardan daḫı budur recā
Eyleye iŐlāḫ göricek ḫaṭā
- 42 Mūfte‘ilūn mūfte‘ilūn fā‘ilūn
Zevraḫ-ı veznile bu baḫra Şalın

Baḫru’r-recezū’l-müreffel

(mūstef‘ilātūn mūstef‘ilātūn)

- 43 Allāh u Tañrı bir ismi Raḫmān
Ḷuddūs u Ārī bir na‘tı Sübhān
- 44 Bārī vü Fāṭır Yaradıcıdur
Vāḳī vü ‘āŐım ḫāfiḫ niḡeh-bān

⁴ “ 50 ن ظ 900 م 40 ج 3 ل 60 ی 10 ” derkenar. 1063? H. / 1653.

- [75b] 45 İnşâ yaratmak îmân inanmak
Cennetdür uçmak firdevs bostân
- 46 Şems ü zükâ gün bedr ü kamer ay
Kevkeb sitâre dürri draşşân
- 47 Lüccî derîñ şu hem lücce deryâ
Nâr u caħîm od hem cem'î nîrân
- 48 Sirbâl ü gömlek mikyâl ü ölçek
Kırtâs u kâğıd kıştâs u mîzân
- 49 ‘Â’il gedâdır sâ’il dilenci
Râcil piyâde ‘âcil şitâbân
- 50 Şa’b u ‘asîriñ ma’nîsi güçdür
Sehl ü yesîriñ mefhûmî âsân
- 51 Zebî keşîrun çoğdur günâhım
Kalbî şetîton göñlüm perişân
- 52 Müstef’ilâtün baħr-ı recezdür
Bilmek gerekdir nazmıla evzân
- [76a] **El-Baħru’l-Hezecü’s-sâlim**
(mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün)
- 53 Resûl ilçi vü peygâm-ber livâ’ sancağ ‘alem bayrağ
Delîl ü hâdidür reh-ber verâ ħalf iktidâ uymağ
- 54 Sevî toğrı sivâ ğayrı sevâ orta daħı yeksân
Nedây nemdür südâ mühmel serâ ırmağ serâ toprağ
- 55 Münekkis ser-nigün iden mükib yüz üstüne düşen
Ħafî gizli celî rüşen sebî yüce denî alçağ
- 56 Hem istebrağ kalıñ dîbâ vü sündüs ince dîbâdur
Dağık ufağ rağık ince ‘arîz inlü varağ yaprağ

- 57 Nedür hınşır kiçi parmak yanı bınşır yanı vüstā
Şehādet parmağı sübbābe ibhām oldu baş parmak
- 58 Aşābi‘ cümle parmaqlar enāmil uçları oldu
Dağı sā‘id bilek yed el ‘aķab ökçe zıfur ırnaķ
- 59 Mefā‘ilün mefā‘ilün budur baħr-ı hezec sālim
Te‘allem öğren ubşur gör tekellem söyle unzur baķ

Ve minhu eyzan

(mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün)

- [76b] 60 Hüdā doğru yola gitmek sedid ü müstevī doğru
Cüşüv diz üstüne çökmek şadar dönmek kıbel karşı
- 61 Hıķub seksen yıla dirler şühür aylar umür işler
Senā aydın ğasaķ zulmet sa‘ır āteş seķar tamu
- 62 ‘Aşā aħşam ta‘āmıdur ğadā kuşluk ta‘āmı hem
‘Aşī gündüz şöni oldu mesā gice ‘işā yatsu
- 63 Fūrāt u ‘azb tatlu şu üçac u milħ acı şudur
Seğab açlık şiba‘ toķluk desim yağ oldu sem ağu
- 64 Zeneb kıyruķ faħız uyluk rekib kaşık ıbit kıoltuk
Zirā‘ endāze vü kıoldur kaķā eñse ‘azud bāzū

El-Baħru’l-Hezecü’l-Müseddesü’l-Maħzūf

(mefāilün mefāilün feülün)

- 65 Aşil aħşam ikindi arasıdur
Ĝales zulmet kaķes od pāresidür
- 66 Dülükü’ş-şems gün tolanmasıdur
‘Uşür u ta’s ayak toyanmasıdur

- [77a]
- 67 Hâsen gökçek tenâfûs râğbet itmek
Ferağ kôrku huşû' öñüñ gözetmek
- 68 Ğulâm oğlan u kuldur cem'î ğilmân
Velîd oğlan u kul hem cem'î vildân
- 69 Kevâ'ib cem'î kâ'ib şol kız oğlan
Henüz anda belürmiş ola şüdyân
- 70 Hâlîl erdir hâlîle 'avretidür
Meğâz oğlan toğurmak zağmetidür
- 71 Ulü'l-elbâb 'aql issileridür
Zekiyy ü tayyib ü tãhir arıdur
- 72 Ğulûv hâdden tecâvüz eylemekdür
Hużû ğullû tutuñ bağlañ dimekdür
- 73 Şorarlarsa sine ma'nâsı nedür
Diñ uyku evveli ma'nâsmadur
- 74 Telâ uydı dimekdür râne yeñdi
Lebûs ton zeyl etekdir kümme yeñ di
- [77b]
- 75 Tecellâ rüşen oldı hâka indi
Te'âlâ yüce oldı fâ'e döndi
- 76 Tavâ dürdi levâ(y) burdı dimekdür
Ğavây azdı ra'â gördi dimekdür
- 77 Terâ'ib sîneniñ süñükleridür
Haşî bî-hâye sev'et ud yeridür
- 78 Mefâ'ilün hezec bahrı fe'ülün
Ki mağzûf u müseddes geldi mevzün

El-Bahru'l-Müctessü'l-Mağbûn

(mefâilün feilâtün mefâilün feilün)

- 79 Şalât rahmet-i Hâkdır dañı nemâz u du‘â
Senâ vü medhe sitâyiş di hamde şükr ü rızâ
- 80 Ğafūr Yarlığayıcı Raħīm Esirgeyici
Semī‘dir İşidici Başīrdır Bīnâ
- 81 Beşīr muştulayıcı nezīr kōrkudıcı
Maşīr varılacağ yir zarīr nâ-bīnâ
- 82 Ğamīm yār-ı qarīb ü serī‘ tīz ü haşīş
Ğakīm her ne ki işler işi yerinde ola
- [78a] 83 E‘izze cem‘-i ‘azīz ü ezille cem‘-i zelīl
‘Azīz ulu vü kavīyy ü kalīl bī-hemtâ
- 84 Kenūd münkir-i ni‘met helū‘ katı Ğarīş
Vecīh mertebe issi faķīhdır dānâ
- 85 ‘Araz metâ‘ u kumâşdur kefâf u zād azıķ
Meşābe mecmī‘ ü mercī‘ meşūbe müzd ü cezâ
- 86 Ğuvār şavt-ı baķardır zefīr şavt-ı Ğmār
Şa‘īd yir yüzi oldı veşīd piş-serâ
- 87 Mürāvedet taleb itmek vülüc girmekdir
‘Anet meşakķate düşmek ‘anet Ğünâh u zinâ
- 88 Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilât
Bu baħra müctes-i maħbūn dinildi ey dānâ
- Ve minhu eyzan**
- (mefâilün feilâtün mefâilün feilün)
- 89 Ğanân rahmet ü rızķ u veķār heybetdür
Micâl kuvvet ü mekr ü ‘azâb u ķudretdür
- [78b] 90 Cenân u rev‘ u zamīr ü Ğaled fu‘âd Ğöñül
Cübül Ğürūh u cebel tağ cibille Ğilkatdür

- 91 Midād u hıbr mürekkeb zebūr u sifr ü kitāb
Kunūt ya'ni du'ā vü sükūt şā'atdūr
- 92 Mefāze kırtulacağ yir tebār u veyl helāk
Kebid ciger riye öyken kebed meşakkatdūr
- 93 Vebıl katı şedid ü şakıl ü kell ağır
Ĥabāl renc ü fesād u vebāl şıķletdūr
- 94 'Urub erine maħabbet idici 'avretler
Faşile kıavm u kıabile vesile kıurbetdūr
- 95 Zenim yatlu kışidür le'im aña beñzer
Mele' ulu kışiler hem melā' cemā'atdūr

El-Baħru'r-Recezü's-Sālim

(müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün)

- 96 Kāfūr cennet çeşmesi nehr ü neher ırmağ u çay
Nāṭūr bāğın bekçisi zācir sürici zecr hāy
- 97 Fettāḥ u keşşāf açıcı ferrār u ābık kaçıcı
Dürr incü nāşir şaçıcı müsir ġanı mu'sir gedāy
- [79a] 98 Fevc ü ferik u fırka hem ümmet cemā'at zümredür
Şülle 'ışābe şirzime ĥizb ü fi'e ma'şer alay
- 99 'Utbā rızā hoşnūdluğ 'uķbā cezā hem 'āķıbet
Beyyin mübın ü müstebın rüşen açık heyyin kıolay
- 100 Bāğ-ı me'ārifde şalın cem'-i menāķıbdā bulun
Müstef'ilün müstef'ilün baħr-ı recezdir can-fezāy

Ve minhu eyzan

(müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün)

- 101 Kāliḥ yüzini purtaran řāliḥ yavuz řāliḥ eyü

- Kādiḥ dürişüp kesb iden şāmiḥ bülend ü ḳurm ulu
- 102 Ezher [hem] ağraḳ yüzlidür zehrā vü ğarrā mişlidür
Aḫzar yeşil ezraḳ kebūd aḫmer kızıl aşfer şaru
- 103 Ebraş ala tenlü kişi eşhel ala gözlüdürür
Ecred ne ḳılsız tenlüdür emred şaḳalsız sāde-rū
- 104 Ekmeḥ nedür gözsiz ṭoĝan ṭayhüc çil bāzī ṭoĝan
‘Uḳāba ṭavşancıl digil erneb ne ṭavşan dübb ayu
- [79b] 105 Temhīd hem-vār eylemek taḫrīr āzād eylemek
Ebter şoñında ḫayrı vü evlādı ḳalmayan ölü

Ve minhu eyzan

(müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün)

- 106 Ebkem aşam dilsiz şaĝır isma‘ işit uḳ‘ud otur
Bā’is ḳatı ḫācetlüdür şaĝır zelīl medḫūr u ḫor
- 107 Sārib nedir ṭaşra çıḳan hem nekş dövünmek ‘ıṭf yan
Ṭā’if ‘ases gice gezen yezcī sürer yemşī yürür
- 108 A‘yun büyük gözli kişi ‘aynā mü’enneş cem’i ‘in
Ḫūrā gözi ḳara teni ğāyetde aḫdır cem’i ḫūr
- 109 Fehm ü tefekḳuh añlamak ‘ucb u tefekküh ṭañlamak
Žabḫ at yelerken ḫışlamak iştābl u mi‘lefdir aḫūr
- 110 ‘Ābir geçen ğābir ḳalan bāzīg ṭoĝan āfil batan
Nāzır gören ṭā’ir ‘amel merḳad cedeş hem ḳabr gūr

El-Baḫru’l-Müteḳārib

(feûlün feûlün feûlün feûl)

- 111 Mümeḫhed mü’ekked ekīd üstüvār

- Terabbuş terakķub nedir intizār
- [80a] 112 Revākīd şevābit tūran nesneler
Hem irsā vü mürsā şebāt u qarār
- 113 Kezīm ol ki hışm u ğazab yutķunur
Hezūm u henī? ü merī? hoş-güvār
- 114 Heşim ot ķurusı vü hışrim ķoruk
Żari? ağulu ot ķaşed řen-hıyār
- 115 Mūheymin nıgehbān emīn idici
Musallať müseyťır melik řehryār
- 116 Rebībe ügey kıız eme cāriye
‘Aşire ne ķavm u ķabile tebār
- 117 Ħalīl ü ħabīb ü řadīķ oldu dost
Enīs ü ķarīn ü refīķ oldu yār
- 118 Cesūr u cerīdür gönüllü kiři
Şücā? u mübārız bahādır yarar
- 119 Me’āřir menākīb hūnerlerdürür
Emānī yalanlar ekāzīb-vār
- [80b] 120 Secā sākin oldu veķā řaķladı
Bedā zāhir oldu ‘alen āřikār
- 121 Fe’ülün fe’ülün fe’ülün fe’ül(ün)
Bu baħra teķārüb dī ey kāmķār

Ve minhu eyzan

(feülün feülün feülün feül)

- 122 Refī? ü ‘ulā yüce seyyid ulu
Şafī vü naķī pāk ceyyid eyü

- 123 Şamīm ü süveydā yürek ortası
Meziyyet fazīlet ḥulūk yahşī ḥū⁵
- 124 Nedir zıḥk gülmek bükā ağlamak
Enīn inlemekdir esef tasalu
- 125 Kūtūf u cenī meyve dānī yakın
Ruṭab yaş ḥurmā vü yābis ḳuru
- 126 ‘Ades mercimek oldı ḥımmaş noḥud
Şa‘īr arpa hem duḥn u erzen taru⁶
- 127 Hecīr ü zahīre günūñ ortası
Semūm ıssı yeldir ḥamīm ıssı şu
- [81a] 128 Sekīnet vaḳār ile ārāmdır⁷
Ma‘ād āḥiretdir hevā ārzū
- 129 Feres at ceres çañ ḥares bekçiler
Taḥassūs teccessūs gibi cüst⁸ ü cū
- 130 Biḥār-ı ma‘ārifde ḡavvāş olan
Olur ḥoḳḳa-i ṭab‘ı dūrden ṭolu
- El-Baḥru’r-Remelü’l-Maḳşūr**
- (fāilātün fāilātün fāilātün fāilün)
- 131 Zencebīl uçmaḳ şarābı selsebīl anda piñar
Kevşer uçmaḳ ırmaḡı ırmaḳları andan aḳar
- 132 Eşil ılıḡun ağacıdur ḥamṭ misvāk ağacı
Hem sefercel ayva tüffāḥ elmadır rümmān inār
- 133 İtilā eksiklik itmek imtilā ṭolmaḳdurur

⁵ “ya‘nī eyü ḥū” derkenar

⁶ “Fārsīdür” derkenar

⁷ “ārām lafz-ı Fārsīdür sākin olmaḳ ma‘nāsındır” derkenar

⁸ “Fārsīdür ... ma‘nāsındır” derkenar

Müsteħiff ü müstefiz ƣorƣudup iden bî-ƣarâr

134 Muħsin eylik idici muħbit tevāzu⁶ idici
İbtılâdır şınamaƣ hem imtiħân u iħtibâr

[81b] 135 Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün baħr-ı remel
Vezni budur bu luğâtı ezber it ƣıl yâdigâr

Ve minhu eyzan

(fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün)

136 Vüs⁶ ƣâƣat mirre ƣuvvet ezr arƣa cenb yan
Naħb ģâcet ‘adn iħâmet merkez ü ģayyiz mekân

137 Vaħy işâret hem risâlet vaħy ilhâm eylemek
Mümterî şekk idicidür mirye şekk ü ƣan gümân

138 Rûħ Cebrâ’îl ü ‘İsâ rûħ bir dürlü melek
Rûħ Ĥaħƣıñ emr ü ģükmi rûħ Ƙur’an rûħ cân

139 Em ģasibtum şandıñız mı ģasbuhü pesdir aña
Ĥayşumâ her ƣanda mehmâ her ne izmâ her ƣaçan

140 Silk iplik selk ƣoymaƣ selģ iħrâc eylemek
‘Azz ışıрмаƣ ‘aşr şıƣmaƣ ‘aşr ikindi hem zamân

Ve minhu eyzan

(fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün)

141 Lîne ģurmâ ağacı ƣınvân anıñ şaƣkımları
Cinne perî vâģidi cinnî vü hem cindir perî⁹

[82a] 142 Ĥabbe dâne cünne ƣaƣan cübbe câme şevb ƣon¹⁰
Ĥufye gizlü ģife ƣorƣu mürtefaƣ râģat yeri

⁹ “perî Fârsîdir cinn ma‘nâsındır” derkenar

¹⁰ “câme Fârsîdir ƣon ma‘nâsına gelür” derkenar

- 143 Hâll sirke dıbs bekmez h amr mey Őaĥb a kıızıl¹¹
H amış ekşi hulv tatlu Őehd baldır naĥl arı
- 144 Et-ten adi  aĥırıŐmak rab  u menzildir k onak
Za n g o mek  idv yelmek ĥayl    askerdir  eri
- 145 Őaĥk yarmaĥ daĥk d oĥmek hezz depretmek  atı
Rıĥk bende¹² raĥk yazu yazılan yuf a deri
- 146 Rebve y ksek yir sem  g k k te revzen  aŐr k Ők
C Őim n  i ĥamid n mev    liler ĥay diri
- 147 H alĥ i inde bundan artıĥ  ayb olur mı bir kişi
Kendi  aybı var iken zıkr ide  ayb-ı d geri¹³

El-Baĥru'r-Remeli'1-M seddes '1-Maĥz f

(f il t n f il t n f il n)

- 148 H uld cennet hem dev m u hem be a
H n zillet ĥ rluĥ belvay bel 
- 149 Revĥ r ĥat revĥ raĥmet b l ĥ l
Nazc piŐmek hem yemiş bulmaĥ kem l
- [82b] 150 H zn  ayĥu zaĥn u ĥıll u ĥıkd k n
Cedb  ıtlıĥ ĥaŐb ucuzluĥ ĥarŐ ekin
- 151  hn y n menf Ő atılmıŐ levn renk
Vıkr aĥır y k ıŐr aĥırlıĥ  idl denk
- 152 Eyyem ersiz  avret    avretsiz er
Cem ine dirler ey me ey p ser
- 153   tid  ĥadden tec v z eylemek
Fekk ayırmaĥ dekk d pd z eylemek

¹¹ "mey lafzı F rsid r Őar b ma n sına olur" derkenar

¹² "bende F rsid r ĥul ma nasınadır" derkenar

¹³ "d geri F rsidir" derkenar

- 154 Hemz şıkmağ gamz göz kıpmağdurur
Selb şoymağ nehb hem kapmağdurur
- 155 Şibl arslan yavrusı hınzîr hûk¹⁴
Kırd maymun kelb segdir cirv enük
- 156 İrb hâcet behle la'net şulb saht¹⁵
Cedd ululuğ cedd milk ü cedd baht
- 157 Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Zümre-i erbâb-ı taqvâda bulun
- [83a] **El-Baħru'l-Münseriħu'l-Maṭviyyü'l-Mekşüf**
(müfteilün fâilün müfteilün fâilün)
- 158 Kıst u sevâ toğrılık merşad u mirşâd yol
Şıbg boya hem katık dâr serây 'abd kul
- 159 Dâ'ib ü kânit muṭî' fâṭın u fârih zekî
Nühye vü lüb 'aql u elbâb u nühâdır 'uqûl
- 160 Şedd ü veşâk oldı bend¹⁶ mevşık u mişâk 'ahd
Silsile zencirdir 'uqde düğüm cüll ü çul
- 161 Ṭavd u 'alem tağdur şahre büyük taşdur
Şîd kireç şubre çeç nuqre gümüş fels pul
- 162 Şevke diken hem silâh ser ü zırır işlemek
Yük devesi râhile şâkile üslûb yol
- 163 Utlu oqu i'ti gel hâti getür sir yürü
Ni'm ne hoş rübb er bi'se yavuz tilke ol
- 164 Müfte'ilün fâ'ilün baħrına di münseriħ

¹⁴ "hûk Fârsidir hınzîr" derkenar

¹⁵ "saht Fârsidir katı vü muħkem ma'nâsınadır" derkenar

¹⁶ "bend lafz-ı Fârsidir bir şey bağlamak ma'nâsınadır" derkenar

Furşatı fevt eyleme ‘ilmiñile ‘āmil ol

Ve minhu eyzan

(müfteilün fâilün müfteilün fâilün)

- [83b] 165 Ğulb qalın baĝçeler dülb ağacıdur cınār
Devha dıraht (u)[-i] ‘azīm ravza çimen murĝzār¹⁷
- 166 Rifd ü ‘aṭā virgidir metn ü meṭā arqadır
Sitr ü ĝıṭā örtidür rayṣa vü cilbāb çar
- 167 Hāfid oĝul oĝlıdur ihve qarındaşlar
Cīd boyun hāme baş ‘āne qaşık hem zihār
- 168 Ya‘bisu yüz purtarır yengīzu¹⁸ baş depredir
Yerhaqu qaqlar dimek yabṭıṣu muḥkem tuṭar
- 169 Cünd ü ketibe çeri fülk ü sefine gemi
Baĝl qaṭır kıṭṭ kedi sā’ime şalma ṭavar

El-Baḥru’l-Ḥafif

(feilātün mefâilün feilün)

- 170 Reht u qavm u qabile ‘adde yaraq
Şa‘b ulu qabile şu‘be budaq
- 171 Cār qoñşı raqıbdür gözci
Hem ḥalīṭ u şerīkdür ortak
- [84a] 172 Cesed ü cirm ü cism ü cüşse beden
Uzun u misma‘ u şimāḥ qulaq
- 173 Ṭulye sīne öñi vü lihye şaqaḷ¹⁹

¹⁷ “murĝzār Fārsīdir” derkenar

¹⁸ Metinde “yabĝuzu” şeklinde yazılan kelime verilen anlam ve diĝer nüshaların rivayetine göre “yengīzu” olmalıdır.

¹⁹ “sīne Fārsīdir göĝüs ma‘nāsmadır” derkenar

- Vecne yañaq torusı ħadd yañaq
- 174 Şarre āvāze şurre kisedürür
Mil'aka kepçe kaş'a (vü) ke's çanak
- 175 İstikānet ħuzū' baş egmek
İbtigā istemek feşil qorqaq
- 176 Ħınça vü bürr ü füm buğdaydır
Daĥı maşşad eñizdir āb otlaq
- 177 Dābbe yirde yürüyci ħayvān
Behme saħle kuzı vü cedy oğlaq
- 178 Tuħme imtilā müdāme süci²⁰
Sine daĥı nü'ās ımızğanmaq
- 179 Eyye qanķı dimekdür eyne qanı
İnne taħķik hem innemā ancaq
- [84b] 180 Ed'acī kara gözlü yazmışlar
Aħdebī bügri a'recī aqsaq
- 181 Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilāt
Bu ne baħr-ı ħaffıdır hele baq
- Ve minhu eyzan**
- (feilātün mefāilün feilün)
- 182 İltimās istemek vaşar ħācet
İħtilāf (u) iftirā ezā zaħmet
- 183 Reks ü irkās ters döndürmek
Ba's u irsāl nesne göndürmek
- 184 Bid' ü bid'at yeñi işe dirler
Cezve aħker remād ħākister²¹

²⁰ “tuħme ya'ni tolmaq ma'nāsınadır” derkenar

- 185 İktibās ilden âteş almağdır
Havz şuya vü söze ıalmağdır
- 186 Dıme yağmur diyem anıñ cem'ı
Şıme huydur şiyem bunuñ cem'ı
- 187 Ne dimekdir 'alimtu ben bildim
Ne luğatdır vecedtu [ben] buldum
- [85a] 188 Enbi'ünı baña haber viriñiz
Ne dimek ola münferid yalıñız
- 189 Muqteşid müstaķım toğrıdur
Müsterik hışş u sariķ uğrıdur
- 190 Muqşe'ir ditreyüp kılı ürpen
Müşme'iz şıķılan dağı ürken
- El-Baħru'l-Vāfir**
- (müfâaletün müfâaletün müfâaletün müfâaletün)
- 191 Cihād ğazā vü uhbe yaraķ seriyye çeri ħaniyye kemān²²
Müfāza zırh micenne siper zimām yular licām uyan²³
- 192 Ķudüs arılıķ kedir bulanık kıded tağınıķ kiber ķocalıķ
Celāl gibi vaķār ululuķ ħasār ziyān u ifk yalan
- 193 Luğüb kıatı yorulmağa di 'ufül u ğurüb tolnmağa di
Zevāl ü berāh ayrılnmağa di ğamāme bulut źabābe duman
- 194 Dihāķ tolu 'amıķ derin 'aşıb kıatı naķıb re'ıs
Şüvāz yalıñ nüħās düttün seħābe bulut tebābe ziyān
- 195 Ħamüle deve ki yük ğötürür velıme düğün behıme țavar

²¹ "aħker Fārsıdır Türkı maķāmına geldi âteş közi" derkenar

²² "Fārsıdır yay ma'nāsına" derkenar

²³ "zırh be-ma'nā zırh" derkenar

- [85b] Müsevve me otlığa şalınan müsevve me hem nişanlı olan
- 196 ‘Acül ivici belâ şınamağ zelül yavaş fened bunamağ
Haneğ tamarı oldı beyni dimâğ u hem ‘azebe vü lehce zebân²⁴
- 197 Ne māl iledir ne sāliledir begim ululuğ kemāl iledir
Müfâ‘aletün müfâ‘aletün ne vâfir olur bu bahır-ı revân
- Ve minhu eyzan**
- (müfâaletün müfâaletün müfâaletün müfâaletün)
- 198 Ra’ûf u ‘a’ûf esirgeyici li-men kime kim yeşâ’u diler
Şariğ meded yetiştirici berid peyk hadiş haber²⁵
- 199 Şegâf yürek gılâfı yahud hicâbı anıñ ya habbesidir²⁶
Vetîn yürek tamarıdurur verid ü boyında iki tamar
- 200 Raşâş kalay nuhâs bakır şedid katı hadid demür
Sadid şaru şu ile iriñ cerâd çekirge zabb keler
- 201 Semîn semiz ‘acif arık bahîre deve kulağı yarığ
Cenâh kanad cünâh yazık necâh gibi felâh zafer
- [86a] 202 Dağık una di nuhâle kepek elemtere görmediñ mi dimek
Şehin kalıñ firâş döşek esâs temel niğak kemer
- 203 Ulâ’ike anlar inneke sen hunâlike anda zâlike ol
Ledeyke katında leyse degil ledây katımda inlev eger
- 204 Yeşîru olur yekûnu gibi yağûsu talar yahûzu gibi
Ye’ûbu döner yebû’u gibi yedussu gömer yesubbu söger
- 205 Şitâ kış olur harîf hazân rebî‘ bahâr nevr çiçek
Sürür gibi hubûr ferâh mürür gibi ‘ubûr güzer

²⁴ “zebân Fârsidür lisân ma’nâsınadır” derkenar

²⁵ “Fârsî Türki mağâmında kulakuz ma’nâsına ” derkenar

²⁶ “ya’nî yahud yüregün mağabbeti ma’nâsınadır şegaf lafzı” derkenar

- 206 Cedîd yeñi remîm çürük kaşır kışa nefir bölük
Di şavma'a hücre sülme gedik beyât gice büyüt oțalar
- 207 Müfâ'aletün müfâ'aletün virirler ise cihâni bütün
Yüzün şuyına sen alma şatun yüz aklık iki cihâni deger

El-Baħru'l-Hezecü'l Müseddesü'l-Maħzûf

(mefâilün mefâilün feülün)

- 208 Biñânet hem velicet şâhib-i yâr
Eşim ü mücrim ü müznib günehkâr
- 209 Sedem hüzni ü nedâmet hevl korķu
Emed bu'd u nihâyet kâb miķdâr
- [86b] 210 Nekîr inkârdur mârid mu'ânid
Cedîr ü hem ħarî lâyıķ sezâvâr
- 211 Ħasîr oldu vü müstaħsir yorılmış
Esîr ü hem sebî ħutsaķ giriftâr
- 212 Ğuşâ çörçöp ħicâre taşlardır
Lebin kerpiç cidâr u sūr divâr
- 213 Ħaly zînet şekal yolcı metâ'ı
Ağır yükler imiş eşķâl ü evzâr
- 214 Cebînân alnîñ iki cânibidür
Daħı şudğ u ğadîre zülf-i dildâr
- 215 Maħabbet hem meveddet sevmek ammâ
Kerâhet sevmemektir caħd inkâr
- 216 'Acel ivmek emel ümmîde dirler
Cedel ğavğâ ħuşümet sūk bâzâr
- 217 Şeħîķ irâķ şeħîķ âvâz-ı nâ-ħoş
Deris eski mümerred berk ü hem-vâr

- [87a] 218 Hübük yollar leķam yol ortasıdır
‘İrâb u fârih eşgün ya‘ni reh-vâr
- 219 Erünî gösteriñ baña dimekdir
Edir dönder ecirnâ bizi kırtar
- 220 İzâ nâ-gâh izâ çün sevf soñra
Ke-eyyin ey niçe lâ-büdd nâ-çâr
- 221 Ma‘îşet ‘îşe dirlik zindegânî
Haşâset faķra di âşim günehkâr
- 222 Mefâ‘ilün hezec baħrı fe‘ülün
Diliñde zıkr-i Haķķı eyle tekrâr
- El-Baħru’l-Muzâri‘ü’l-Mekfûfû’l-Maķşür**
- (mef‘ülü fâilâtü mefâilü fâilün)
- 223 Reybe’l-menun havâdiş-i eyyâm u ‘âm sâl
Selĥ u maħâķ ayıñ soñıdır evveli hilâl
- 224 İbkâr u ğadve ırte daĥı ķarañu gice
Zuhr u zâhîre öyle vü ğün ortası zevâl
- [87b] 225 Siccîn tamuda bir dere siccîl seng ü ğil
Şuĥ oldu buĥl u ĥırş u mariz ĥaste bî-mecâl
- 226 Ĥayĥ iplik ibre igne vü sem igne yurdusı
Hem riş ĥoş libâs daĥı riş perr ü bâl
- 227 Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilün fâ‘ilât
Mekfûf olunca baħr-ı muzâri‘ budur mişâl
- Ve minhu eyzan**
- (mef‘ülü fâilâtü mefâilü fâilün)
- 228 Tilķâ yaña vü ĥayf u ĥayâl ü kıbel ‘ayân

- İhdā hediye virmege di tuhfe armağan
- 229 Mūsi' ganī vü muqtir ü mu'sir faķirdür
Seyyāre yolcu ķāfiledür 'ir kārīvān
- 230 Ekmām ğoncalar daħı cennāt bağçeler
Bıttıh ķarpuz ile ķavundur başal şoğan
- 231 Ķārüre şışe oldu ķavārır şışeler
Mihrās häven oldu vü micmer buħürdān
- 232 Rey'ān u 'unfuvān ola her şey'in evveli
Aħdān u dōstān daħı şāb u fetā civān
- [88a] 233 Naķr u şağır şıķlığ u nāķūr ceng ü şūr
Satı ev tavanı oldu vü mirķāt nerdübān
- 234 Yā-leyte ey n'olaydı len elbette nahnu biz
Key tā metā ķaçan ene ben innemā hemān

Ve minhu eyzan

(mef'ülü fāilātü mefāilü fāilün)

- 235 Ğabrā zemīn ü bādiye şahrā finā öri
Yenbū' çeşme bi'r ķuyudur ħimā ķurı
- 236 Yeşrib Medīne Ķāzıme bir yerin adıdır
Hem Bekke Mekke adı yaħud Ka'benin yeri
- 237 Menzūd şıķ ağaç daħı şınvān iki çatal
Maħzūd ağaç ki ola kesilmiş dikenleri
- 238 Tehdīd ķorķu virmek tevħīd birlemek
Tefrīt eksik eylemek ifrāt aşurı
- 239 Sāħil deñiz kenārı vü ħavz u ğadīr göl
Refref döşek bisāt-ı nefis oldu 'abķari

El-Baḥru'r-Remelü'l-Maḥbûn

(feilâtün feilâtün feilâtün feilün)

- [88b] 240 Şen'an buğz u 'adâvet müteberri bî-zâr
Hezeyan yâve hüzu' maşharalık şâhib-i yâr
- 241 Akta'an seyf ü kalemdir şekalân insile cin
Neyyirân ay u güneşdir melevân leyl ü nehâr
- 242 Müteḥayyir uyuşucu müteḥarrif dönüci
Daḥı muḥşî şayıcıdır mi'e yüz elf hezâr
- 243 Muṭma'in yirleşüp ârâm idici kalb yürek
Müttekî söykenici ḥâşiye vü ḥâfe kenâr
- 244 Kezib ü zûr yalandır daḥı uhdüse meşel
Hem esâfir yalanlar hem eḥâdiş aḥbâr
- 245 Beşere di deriniñ tış yüzine cild deri
Edeme di deriniñ iç yüzine 'ırk tamar
- 246 Küberâ ulu kişiler ḥunefâ toğrılar
'Uşerâ ḥamli on aylık devedir cem'î 'ışâr
- 247 Zînet ü ḥilye bezekdir zehab ü nażar altun
Varak akça vü gümüşdür ḥaseb ü 'add şümâr
- [89a] 248 İ'tirâz arķırı gelmek mütecânif mâ'il
Kaḥķarı ardına dönmek ḥarac u zayıyık tar
- 249 Ḥuṭame ism-i cehennem leheb âteş yalıñı
Sâhire yir yüzi oldu ḳatera gerd ü gubâr
- 250 Li için fi de fe pes mā ne 'alā üzre e mi
Bi ile kem niçe ennâ nite kellâ zinhâr
- 251 Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilât
Bu remel baḥrıdur eczâları maḥbûn ey yâr

El-Baḥru'r-Recezü'l-Müreffel

(müstef'ilâtün müstef'ilâtün)

- 252 Zülfâ yakınlık kurbâ qarâbet
Büşrâ ne müjde tûbâ sa'âdet
- 253 Behcet güzellik nağret mişâli
Füşhat genişlik beşat fazîlet
- 254 İkaz uyarmağ sukyâ şuvarmağ
Kadḥ oldı çağmağ miqdâḥ âlet
- [89b] 255 Sâdât ulular ebrâr eyüler
Şâniyy 'adûdur bağzâ 'adâvet
- 256 Serrâ kolaylık zarrâ katılık
Tetrâ pey-â-pey zikrâ naşîhat²⁷
- 257 Ta'zîb ü tenkîl işkence itmek
İmlâl ü imlâ' yazmağ kitâbet
- 258 Belliğ irişdir ḥaddîş ḥaber vir
Mâ-zâ nedir ol imâ işâret
- 259 Şağvet şağîlık kâsvet katılık
Zulmet karañlık sâ'at kıyâmet
- 260 Tağdîr-i Ḥağdan bağş itme zirâ
Sen bilmedüğîñ var anda ḥikmet
- 261 Müstef'ilâtün baḥr-ı recezdür
Eyle seḥâvet ol yüce himmet

Ve minhu eyzan

(müstef'ilâtün müstef'ilâtün)

²⁷ "pey-â-pey ya'nî birbiri eñsesince dimek olur" derkenar

- 262 En-necm yıldız şâkıb dıraşşân²⁸
Lemmâ‘ [u] sâti‘ berrâk tâbân²⁹
- [90a] 263 Ez-zerra‘ ekmek en-nebt bitmek
El-keyl ölçek el-menn batman
- 264 Et-temr hurmâ el-levz bâdem
Üsbû‘ hefte uğhıyye kırbân³⁰
- 265 Sâ’ıg boğazdan âsan geçendir
Şâyıg kıyuncı sâbiğ firāvân³¹
- 266 Reyyân kıanmış şeb‘ân tokdır
Zam’an şusuzdır hem dağı ‘aşân
- 267 Mu’şad kıapanmış memnûn kesilmiş
Mehzûm şınmış mebhût hayrân
- 268 Vâhid ehad yek ferd ü vitir tek³²
Hattâ ilâ dek şettâ perîşân
- 269 Hamsûn elli sittûn altmış
Seb‘ûn yitmiş tis‘ûn tokşan
- 270 Âbâ atalar ebnâ oğullar
Aĥbâb dostlar aşĥâb yârân
- [90b] 271 Ebşâr gözler efvâh ağızlar
Ezķân eñekler eşfâr müjgân³³
- 272 İfrâg dögmek ithâr arıtmaķ
Bulmaķ yitürmek vicdân u fıkdân

²⁸ “dıraşşân Fârsîdir Türkî maķâmına gelmişdir parlayıcı ve yıldırayıcı dimekdür” derkenar

²⁹ “Fârsîde yaldırayıcı dimekdür” derkenar

³⁰ “hefte Fârsîde yedi gün ma‘nâsına” derkenar

³¹ “Fârsîdir bol ve temâm ma‘nâsınadır” derkenar

³² “yek Fârsîdir Türkî maķâmına geldi bir ma‘nâsına” derkenar

³³ “müjgân Fârsîdir Türkî maķâmına geldi kiprik ma‘nâsına” derkenar

- 273 Fāriż yaşamış havkāl bunamış
Menbūş açılmış medhūş hayrān

El-Baħru'l-Müteķāribü's-Sālimü'l-Müsemmen

(feülün feülün feülün feülün)

- 274 Müzāhī müşābih ezecce ince kaçlu
Muğāzīb muḥālif ʿavān orta yaşlu
- 275 Efāzıl ulular ekārim eyüler
Hem erzel fūrū-māye bāsir turuş-rū³⁴
- 276 Meʿārib dilekler esāṭin direkler
Zerābī döşekler nedir nevm uyḥu
- 277 Tefeccür şu aķmak sıķāyet şuvarmak
Karāḥ āb-ı şāfi ğadaķ oldu çok şu
- [91a] 278 Viʿā hem inā kaç eşāş ev metāʿı
Mübevveʿ maķām oldu mīzan terāzū
- 279 Tebettül kesilmek tesellül sevişmek
Teşācür çekişmek nedir nāb aru
- 280 Muķayyaz muķadder muzahzaḥ mübeʿad
Temaṭṭi gerinmek nedir sūr bārū³⁵
- 281 Tefaṭṭur teşakķuk taşadduʿ yarılmaķ
Deḥal aldamaķ oldu zerni beni қо
- 282 Feʿülün [feʿülün] bu baħr içre gūyā
Kelāmın şadef oldu maʿnāsı lüʿlüʿ

Ve minhu eyzan

(feülün feülün feülün feül)

³⁴ “Fārsidir ekşi maʿnāsınadır” derkenar

³⁵ “bārū şehri ihāşā iden dīvārdur” derkenar

- 283 Metîn berk ü muhkem reşid uşludur
Taḥavvül (ay)[ı]rılmaḳ ḥivel mişlidir
- 284 Ḥarūr ıssı mārıc dütünsüz yalıñ
Hedef oḳ nişānı te‘ālū geliñ
- 285 Tezemmul bürünmek tedessür gibi
Teferrüs tevessüm tefekkür gibi
- [91b] 286 Eḳāvıl sözler taḳavvül yalan
Ufuḳ gök kenārı vü nāzır baḳan
- 287 Revāḥ öyle vaḳtinden aḥşama dek
Ta‘arruz teveccühle ḳaşd eylemek
- 288 Ḥamāme gögercin decāce ḫavıḳ
Enām ins ü cindir meşāne ḳavıḳ³⁶
- 289 Ḥazīre aḡıl muḫtezir şāḫibi
Vesaḳ ḳaplamakdır ḫivāyet gibi
- 290 Eşer iz mütebbber bozulmuşdurur
Başar göz yiri kim size gösterir
- 291 Fe‘ülün fe‘ülün fe‘ülün fe‘ül
Sa‘ādetdir itmek naşihat ḳabül
- El-Baḫru'l-Hezec**
- (mef‘ülü mefāilün mef‘ülü mefāilün)
- 292 Şiddik zihī gercek hem nās u ünās insān
Dāhī vü faḫm zīrek hem ḫıf u şabī oḒlan
- 293 Meşūr yazılmışdır medḫūr sürilmişdür
Mezbūḫ boğazlanmış mesfūḫ dökülmüş ḳan

³⁶ “ḳavıḳ şu duran maḫal” derkenar

- [92a] 294 Tāgī vü ‘anīd azgın muhtāl ü eşir ḥod-bīn³⁷
Hem mīḥ veted kıışkın hem ḥab’ u ḥabī’ pinhān³⁸
- 295 Īkād ne od yakmak iḥmād söyündirmek
İlhāf becd tutmak dem ḡan u ṣevā pūryān
- 296 Tedmīr helāk itmek tebtīk ḡulaḡ kesmek
Tebtīr şımaḡ bozmaḡ taḥmīn ḡıyās oran
- 297 Nādī vü nediyy dernek isrā’ u bidār ivmek
Cedvā vü nedā baḡşış dāverd ü devā’ dermān
- 298 Sā’iḡ sürüci oldı sābıḡ ilerü geḡmiş
Sā’ī yelici oldı rā’ī güdici çoban
- 299 ‘Āme müteḡayyirdür hā’im daḡı āşüfte³⁹
Vālih ḡatı şeydādır tā’ih ḡatı ser-gerdān
- 300 İmlāḡ faḡīr olmaḡ hem vicd ḡanī olmaḡ
İkrām aḡırlamaḡ hem zayf konuḡ mihmān
- 301 Enfāl ḡanīmetler ebḡāl bahādırlar
Eşḡāl aḡırlıḡlar ip ḡabl ü resen urḡan
- [92b] 302 Mesnūn ḡoḡar balçıḡ şalşāl ḡurı balçıḡ
Faḡḡār u ḡazef şaḡsı midrār u maḡar bārān⁴⁰
- 303 Mef’ülü mefā’ilün ey ḡab’ u ḡadı mevzūn
Baḡr-ı hezec-i aḡreb vezninde budur mīzān
- El-Baḡru’l-Hezecü’l-Aḡrebü’l-Maḡbüzü’l-Maḡzūf**
- (mef’ülü mefāilün feülün)
- 304 Arslana di zayḡam u ḡazanfer

³⁷ “ḡod-bīn Fārsīdür özin görüci ma’nāsınadır” derkenar

³⁸ “pinhān Fārsīdür gizlü ma’nāsınadır / mīh Fārsīdür Türkīde daḡı şāyi’dür” derkenar

³⁹ “āşüfte Fārsīdür ‘aşıḡ ma’nāsına” derkenar

⁴⁰ “Fārsī” derkenar

- Žirgām u esed esāme hayder
- 305 Şah tınma vü levterā göreydiñ
Sü‘bān büyük yılandur ejder
- 306 Hel var mı hellüme gel dimekdir
Eyyāne kaçan metāya beñzer
- 307 Sikkīne bıçaq di qarh yara
Hem rumh u süñü kanāt gönder⁴¹
- 308 Enkāl bukağular hem aşfād
Ağlāl boyun bağı demürler
- [93a] 309 Tertil kelāmı rüşen itmek
Fāniz ü nebāt u kand ü sükker
- 310 Mi‘şār u ‘aşire onda birer
Meşnā ikişer rubā‘ dörder
- 311 İ‘şār u kaşırğa riğ yildir
Hār ıssı şırāt yol ‘arağ der
- 312 Kāşif katı yil ruḥā yavaş yil
‘Āşif katı yil mişāl-i şarşar⁴²
- 313 Mef‘ülü mefā‘ilün fe‘ülün
Maḳbüz-ı hezec bu baḫra dirler
- El-Baḫrū’r-Recezū’l-Maḫbün**
- (müfteilün mefāilün müfteilün mefāilün)
- 314 Mā‘ide ḫvān pür-ta‘ām meysere vüs‘at [ü] ğinā
Oldı kerīm nīk-nām minḫa vü niḫledir ‘atā⁴³

⁴¹ “ya‘nī mızrak” derkenar

⁴² “şarşar bi-fethi’ş-şādeyn ziyāde şovuk yil ki Fārsīde bād-ı şarşar dirler” derkenar

⁴³ “nīk-nām Fārsīdür eyü eyü kimse” derkenar

- 315 Ders ü tilâvet okumak demdeme hışm u kaçımak⁴⁴
Minse'e vü 'aşâ çomağ buğye dilek bi'â' zinâ
- 316 Şâha katı avâzedir vaqr kulağ ağırlığı
Metrebedür fağırılık mağrebe di hışımlığa
- [93b] 317 Ceyş çeri rahîl göç mühl erimiş bakır tuç
Darb sefer kaşî iraq hağve adım râcil yaya
- 318 Hâmiye kızmış od velî berd şovuk bered tolu
Dif ü sühûnet isilik vehde çuğur 'arâ ova
- 319 Ža'n koyun bağar şığır ma'z keçi vü zi'b kurd
Nemle qarınca kamle bit dıfda' u gük kurbağa
- 320 Müfte'ilün mefâ'ilün şâ'ir iseñ bu 'ilmi bil
Bağr-ı recez de ħabn u şayy oldu bu veznile edâ

Ve minhu eyzan

(müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün)

- 321 Hınş u rehağ günâhdur ħufre çuğur şefâ kenâr
Ĥüb-kebîr ulu günâh kehf kıyu mağara ġâr
- 322 Etğane muğkem eyledi ħâka iğâta kapladı
Ġâdere terk idüp ħodî âşere itdi iğtiyâr
- 323 Yenğızı kırtarır dimek yedra'u def' ider dimek
Yağrubu gizlenür dimek yu'linu eyler âşikâr
- [94a] 324 Sidre ağaç 'ineb üzüm yen' yemiş göyünmesi
'Uşb u kelâ giyâhdır mezra'a ya'ni kiştzâr⁴⁵
- 325 'İlm okumağla şayd olur yazmak o şayda kayd olur
Ĥâne-i dilde ħıfz idüp şakla ki itmeye firâr

⁴⁴ "ed-demdeme sözi hışm ile söylemek ve depremek temrîr gibi" derkenar⁴⁵ "kiştzâr Fârsidir kişt ekin zira' ma'nâsına zâr lafzı burada mağalline delâlet ider imdi kiştzâr da ekinlik demek olur" derkenar

El-Baḥru's-Serî'ü'l-Maṭviyyü'l-Mevkûf

(müfteilün müfteilün fâilün)

- 326 Südde kapudır 'atebe âsitân
Kıssa қаşаş oldu semer dâsitân
- 327 Ka'b topuқdır қadem ü ricl ayak
Muḥḥ ilik 'azm süñük üstüḥân
- 328 Mużğadır et pâresi şahm iç yağı
Laḥm ete di nefis ü ten cân u қan
- 329 Ḥâşıra vü keşḥ böğir қadd boy
Ḥavşala қurşaq ma'ide şirdân
- 330 Қari'a vü ḥâқа қiyâmet günü
Râcife vü râdifedir nefḥatân
- 331 Ba'sere açmaq u çıkarmaқdurur
Kerb қatı tasa vü beş hemçünân
- [94b] 332 Ācin ü āsin müteğayyir şudur
Nefḥa қоқu ğuşşа boğazda turan
- 333 Şahfe küçük kâse vü cem'i şihâf
Cefne büyük kâse vü cem'i cifân
- 334 Sâḥa sarây ortası şāvî muқim
Meş'ab u mîz-âb oluқ nâvdân
- 335 Dâhiye vü fâқire ulu belâ'
Hâviye boş vâhiyedür çâk olan
- 336 Süḥt ḥarâm oldu vü mağrem ödek
Kesr şımaq ḥüsr ü ḥasâret ziyân
- 337 Hirre vü sinnevr kedi evs қurd
Fâre şıçan ḥayye ve ef'â yılan

- 338 Kūnfuze kirpiye dinūr fehd pārs
Kasvere vū leys ü hizebr arslan
- 339 Lāzım u lāzib yapışan nesnedir
Münfecir ü münhemir āb-ı revān⁴⁶
- [95a] 340 Mesgābe vū maḥmaşa açlıkdurur
Füc'ete vū bağtete di nā-gehān
- 341 'Amme neden mimme neden mā degil
Şümme yine keyfe nite iz kaçan
- 342 Ya'şimu hem yekle'u şaqlar dimek
Yekzibu hem yaḥrişu söyler yalan
- 343 Müfte'ılün müfte'ilün fā'ilün
Baḥr-ı seri'in saña vezni 'ayān
- Ve minhu eyzān**
- (müfteilün müfteilün fāilün)
- 344 Nāşıye alın şacı menkib omuz
Cebhe alın şadr gögüs zāt öz
- 345 Kabza avıc rāḥadır el ayası
Ḥaçere ḥulküm boğaz vech yüz
- 346 Şa'ra di kıll halk tırāş eylemek
Kū' bilek muḳle bebek 'ayn göz
- [95b] 347 Zehr çiçek nekhet ağız koğusu
Kırş çörek milḥ nemek ya'ni tuz
- 348 Zevb erimek zerv şavırmağdurur
Tibne şaman pāresidür naḳ' toz

⁴⁶ "āb-ı revān Fārsīdür ya'ni aḳıcı şu" derkenar

- 349 Fıkkâ gümüş katr erimiş tuçdurur
Zübre demür pâresidür cemre göz
- 350 Zaby geyik şât koyun mühr tay
İcile buzağı didiler şevr öküz
- 351 Zayr zarar zaym sitem cemm çok
Ğayz ğazab kaçımak u nutk söz
- 352 Seb' yedi tis' tokuz hams beş
Sâliş üçünci vü şelâşün otuz

El-Baħru'l- Kâmil

(mütefâilün mütefâilün mütefâilün mütefâilün)

- 353 Cemel ü ibil deveye digil di ħamel kızı vü ğanem kıyın
Bedene deve vü şıĝır zebîħası Mekkeye gele hedy için
- 354 Derecât mertebelerdürür (vü) hemezât vesveselerdürür
Ğamerât ölüm kıatlıkları vü mecîd ulu vü medîd uzun
- [96a] 355 Şübe fâ'ife vü şübât cem'i kifât cem' olacaķ mekân
Şiyedir nişân feza' figân 'abeş ü lu'b daħı lehv oyun
- 356 Nedir ibtilâ şınamaķdurur meşüle şikence seħat ğazab
Hem erim eħad şıķa mu'temed ħaşın ü ğalîz u 'uṭul yoĝun
- 357 Ħadeķa göziñ bebegidürür vetere burun diregidürür
Di zebed şuyun köpügidürür 'aşabe siñir ħacebe sürün
- 358 Naħıze çürük 'aleķa sülük 'atebe eşik 'aķabe yoķuş
Leke saña ķableke senden öñ dime lâ-teķul li-yeķul disün
- 359 Mütefâ'ilün mütefâ'ilün oķı baħr-ı kâmili fâzil ol
'Ulemâ saña diye âferîn cühelâ saña ķalalar zebün

El-Baħru'l-Hezecü'l-Mekfûfî'l-Aħrebü'l-Maħzûf

(mef'ülü mefâilü mefâilü feülün)

- 360 Münkazza düşen nesnedürür telle düşürdi
Münfazza peräkendedürür ānese gördi
- 361 Ğarbīb katı kara vü fākı' katı şaru
Aḥvā(y) kara edhem gibi isvedde qarardı
- [96b] 362 Mesküb aқıdılmış şu vü merküm yığılmış
Maḥşūr qorınmış gibidir ḥadde şınur di
- 363 Faḥşā'e kem iş fāḥiše bed fi'l ü zinādır
El'ān henüz ḥaşḥaşa yerleşdi belürdi
- 364 Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün
Maḥzūf hezec aḥreb ü mekfūf budur di

Ve minhu eyzan

(mef'ülü mefâilü mefâilü feülün)

- 365 Ṭāḥūna degirmen daḥı tennūra furūn di
Ṭāḥn una qumāmıla künāse süpüründi
- 366 Fākih mütena'ım ükül ü fākihe meyve
Sāmid mütekebbir kişi ḥorṭuma burun di
- 367 Hem şibr ü qarış bāga kulaç mirfaқа dirsek
Hem rusga bilek sürre göbek baṭna qarın di
- 368 Ümniyye di maqsūda vü ümniyye kırā'at
Hem bāriḥa dün giceye vü emsiye dün di
- 369 Ğassāq cehennemde aқan қan u iriñdir
Ğıslīn aña beñzer daḥı ğıslīne di yundı

[97a] El-Baḥrū't-Ṭavīl

(feülün mefâilün feülün mefâilün)

- 370 Sibâhat şuda yüzmek dağı gāvş talmaktadır
Tebe³u yir idinmek dağı serh şalmaktadır
- 371 İsamet otarmak hem isâ'et yaman itmek
İşâret koparmak gâşb zulm ile almaktadır
- 372 Muḥâvir cevâb iden müsâfiḥ zinâ iden
Kasâvet katı olmak dağı zurr buñalmaktadır
- 373 Refeş lağv [u] fuhşıyyât cefâ zâyi' ü bâḫıl
Fenâ yok olup gitmek beḳâ var kalmaktadır
- 374 Fe'ülün mefâ'ılün bu baḫr-ı ḫavil oldı
İçinde cevâhir var hüner anda talmaktadır

Ve minhu eyzân

(feülün mefâilün feülün mefâilün)

- 375 Şemâtet 'adū gülmek se'âmet uşanmaktadır
Tebellüc ziyâlanmak teberrüc tonanmaktadır
- 376 Taḫarri ḫaleb itmek meraḫ kendüzin görmek
Teheccüd uyanıklık tenebbüh uyanmaktadır
- [97b] 377 Mübezzir nedir müsrif dağı muḫterif kâsib
Muḫaffif şatan eksik teḫvül uzanmaktadır
- 378 Serir ü erike taḫt erâ'ik sürür taḫtlar
Sürâdık serâ-perde tevekku' ḫayanmaktadır
- 379 Neciyy ü ḫaffı sırdaş dimekdir semî adaş
Ḳadım ü 'atık eski tefettüt ufanmaktadır
- 380 Ḥamiyyet ne 'âr itmek taşaddı yüzün dönmek
Tebessüm biraz gülmek ḫacâlet utanmaktadır
- 381 Hübüt u nüzül inmek şu'üd u 'urüc ağmak
Veḳüd u ḫaşab ḫutraḫ tevaḫḫud ne yanmaktadır

El-Baḥru'l-Muzāri'

(mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün)

- 382 Muḥtâr öründülenmiş miẓmâr u 'arşa meydân
Maḥbûs ḥabs olunmuş sicn ü ḥaṣîr zindân
- 383 Ric aşşî 'asced altun yaḥmûm kara tütûn
Tırs [u] beyâz kâğıd türs ü kenîf ḳalkān
- [98a] 384 Mıṣbâḥ di çerâğa mişkât anıñ yeridir
Seccâc âb-ı cārî vehhâc şem'-i sūzân
- 385 Elvâḥ taḥtalardır şafvâne yüzi düz taş
Âcâm mişelerdir ğayzıla ğâbe orman
- 386 Ḥattâr aldayıcı nemmâm ḳovlayıcı
İbni's-sebîl yolcu tîh ismidir beyâbân
- 387 Vâṣıb hemîşe vâcib ser-med ṭavîl dâ'im
Müz'in muṭî' ü münḳâd meşviyy ḥanîz püryân
- 388 Mescûr ṭoldırılmış dürdür u varṭa girdâb
Mehcûr yâve bâṭıl cumhûrdır büzürgân⁴⁷
- 389 İnẓâr mehîl virmek tesrîḥ şalıvermek
İşâḳ bende çekmek mişâḳ u 'ahd peymân⁴⁸
- 390 Sebt ü sebât râḥat irş ü türâş mîrâs⁴⁹
'İrfân u şî'r bilmek hem 'örf ü cûd iḥsân
- 391 Lâ-yenbagî neşâyed lâ-yebtagî necüyed⁵⁰
Ya'dü ider tecāvüz yebdü olur nümâyân

⁴⁷ "büzürgân Fârsîdür ya'nî ulular büyükler ma'nâsınadır" derkenar⁴⁸ "peymân Fârsîdür 'ahd ma'nâsınadır" derkenar⁴⁹ "muḥkem itme" derkenar⁵⁰ "neşâyed Fârsîdür istemez necüyed Fârsîdür lâ ya'nî olmaz ma'nâsınadır" derkenar

- [98b] 392 Hem hâ'ulâ'i anlar yeşüne kaşd iderler
Hikmet nübüvvet oldu hem 'adl ü 'ilm Qur'ân
- 393 İsrâ giceyle gitmek idbâr arka virmek
Keff aya kölye bögrek diş sinn ü fırs dendân⁵¹
- 394 Mezmûm zemm olunmuş mârid (ü) merîd ser-keş⁵²
Meczûz pârelenmiş gâmir harâb vîrân
- 395 'Arş oldı cism-i a'zam oldı muhît ecsâm
Hem 'arş saķf-ı hâne hem 'arş taht-ı sulţân
- 396 'Arşın içinde kürsî kürsî içinde gökler
Gökler içinde yirler çepçevre baır-ı 'ummân
- 397 Yirler turur mu'allak merkezde noķta-vârî⁵³
Durmaz döner felekler mânend-i çarh(-ı) gerdân
- 398 Mef'ülü fâ'ilâtün bahr-ı muzâri'î bil
'İlm ü kemâl ü hikmet kesb eyle olma nâ-dân⁵⁴

El-Baħru'l-Hezecü'l-Müseddesü'l-Mahzûf

(mefâilün mefâilün feülün)

- 399 'Alîm ü 'âlim ü 'allâm dānā⁵⁵
Kādîr ü muķtedir kādîr tüvānā
- [99a] 400 Kānûṭ u ḥā'ib ü me'yūs nevmîd
Nazîr ü nidd ü zıdd u küfv ü hem-tā⁵⁶
- 401 Şu yir kim andadır ol Tūr tağı
O yiriñ adıdır Sinîn ü Sînā

⁵¹ "dendân Fârsîdür diş ma'nâsınadır" derkenar

⁵² "ser-keş Fârsîdür ayru baş çekici dimekdür" derkenar

⁵³ "gibi" derkenar

⁵⁴ "câhil" derkenar

⁵⁵ "dānā Fârsîdür 'âlim ma'nâsınadır" derkenar

⁵⁶ "hem-tā Fârsîdür mişl ü nazîr ma'nâsınadır" derkenar

- 402 Tuvay bir vâdidir kırbında Şâmîñ
Kim anda gördi nâr u nûrî Mûsâ
- 403 İrem Şâm ismi yâ İskenderiyye
Yağud Farsîde bir yirdir müsemmâ
- 404 Cenâb ev çevresi şahın ortasıdır
Nüzül konuğ için hâzır müheyyâ
- 405 Şayâşî kal'alar minhâc açık yol
Mürâğam gidecek yir kıy'a şahrâ
- 406 Lübed kat katdır irkilmiş lübed çok
Müşeyyed mürtefi' yüce mu'allâ
- 407 İvez ördek hubârâ vü kerâ toy
Semiz kuşlardurur selvay sümânâ
- [99b] 408 Celâ âvâre olmağdur vațandan
Esîriñ cem'idir esrâ üsârâ

El-Baħru'r-Remelü'l-Meşkül

(feilâtün fâilâtün feilâtün fâilâtün)

- 409 Nesem ü beşerdir insân ne'am üstür ü koyundur
Serețânîñ adı yengeç balık adı ħüt u nündür
- 410 Beşere beñiz fem ağız esele diliñ ucıdır
Şefe (vü) leb dudak lisân dil raqabe 'unuğ boyundur
- 411 Meleküt [u] mülk 'izzet ceberüt [u] key ululıç⁵⁷
Bime ne(i)[y]le şümme anda lime ma'nâsı niçündür
- 412 Şiye' u firağ bölükler hereb ü firâr kaçmağ
'Amed ü 'amüd direkler dağı sâriye sütündür⁵⁸

⁵⁷ vezin

⁵⁸ "sütün Fârsîdür direk ma'nâsınadır" derkenar

- 413 Nedürür ‘azel melâmet dağı şaklı u gamre zağmet
Ta‘ab u naşab meşakkat su‘ur u lemem cünündür
- 414 Yağa ceyb ü zeyğ egilmek dağı şakb nakb delmek
Hâşeb ü huşub ağaçlar haşab u haşab odundur
- 415 Fe‘ilâtün fâ‘ilâtün remeliñ bu vezni meşkül
Geçene irilmez ammâ gelecek hemân bu gündür

[100a]

El-Baħru’l-Müctessü’l-Maħbün

(mefâilün feilâtün mefâilün feilün)

- 416 Hânif toğrı ‘ivec egrilik nazîf arı
Hâfif yeñni naħîf arığ u cefif kırı
- 417 Lemem günâh-ı şağirdir emem muķâbeledir
Hâşem ‘ıyâl ü şemem yücelik elem ağrı
- 418 Sülâle nuţfe menidir ‘alaķ uyuşmuş ķan
Kelâle şol öli kim yokdur oğlı vü pederi
- 419 Hâlâķa vü hażz naşîb şikâķ yañşaklık
Fevâķ ifâķat u râħat şidâķ zen mihri ⁵⁹
- 420 Hâref ne söylese bilmez herem ķatı ķocamış
Nedir ‘aķîm toğırmaz nedir ‘acüz kırı
- 421 Mehîl yere dökilmiş keşîb ķum yığını
Kelîl ķünkü yorılmış ‘alîldir şayrı ⁶⁰
- 422 Raħîķ bâde-i şâfî heżîm tâze vü ter
Hâdîķa bađķe vü bostân ki ola dîvârı
- [100b] 423 Melek ferişte felek gök nüsük ‘ibâdet-i haç
Merâ vü reybe gümândır verâ öte añarı

⁵⁹ “zen mihri Fârsîdür ‘avret nikâhı demekdür” derkenar⁶⁰ “ħaste ma‘nâsına” derkenar

424 Ya'udu ağır olur yesteḫī' kâdir olur
Cemī' ü ḳāḫbe vü kâffe cümle gösgötürü

425 Mefā'ilün fe'ilâtün mefā'ilün fe'ilât
Bu 'äleme neye geldiñ bilenden al ḫaberi

Ve minhu eyzan

(mefā'ilün fe'ilâtün mefā'ilün fe'ilün)

426 Dehiyy ü keys ü ḫāzıḳ zekiyy ü zirekdir
Vehiyy ü fâtir ü dānī za'if gevşekdir

427 Beḫar sevinmege di ışınā' örindilenmek
Rezā'et emmege şedyān hem iki emcekdir

428 Ba'ūza sivri siñekdir firāşe pervâne
Zübāb ḳara siñek 'ankebüt örimekdir

429 'İmād yüce binālar mihād u fereş döşek
Liḫāf u milḫafe yorğan ḳamış gömlekdir

[101a] 430 Feriyy 'aceb yaramaz iş meliy zemān-ı ḫavil
Meric ḳarma ḳariş hem behic gökcekdir

431 Ğarim dā'in ü medyün Ğarām dā'im şer
Şarim ḳaḫ' olinan inşirām üzümlekdir

432 Şübür u veyl helāk ü fütür süst olmaḳ
Eber ü evsaḫ u emşile ḫayırlu yegrekdir

El-Baḫru'r-Recez

(müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün)

433 Tesnīm cennet çeşmesi mā'-i ma'in āb-ı revān
Zaḳḳūm cehennem meyvesi ḫālid muḫalled cāvidān

434 Zū-mirre Cibril-i Emīn zū'l-eyd ḳuvvet issidir

- Dāhır zelīl ü hordır u vāhī za‘f [ü] mühce cān
- 435 Ümmü’l-kurā bil Mekkedir ümmü’l-kitāb aṣli’l-kitāb
Ümmī anadan toğma hem ümmī okuyup yazmayan
- 436 Hāllāf çok çok and içen hemmāz ta‘yīb eyleyen
Dārī vü muğnī def iden ma‘rūf eyü münker yaman
- 437 İnzār korkutmaçdurur iş‘ār bildirmekdürür
İ‘lān kılmak āşikār İkān inanmak bī-gümān
- [101b] 438 Rūz-ı cezādır yevm-i dīn hem silm tā‘at şıbgā dīn
Rāsih kavī şābit olan rāyet ‘alem āyet nişān
- 439 Men zellezī kimdir o kim ye’tī gelür yedrī bilür
Cādil çekiş şāvır tanış cāhid dürüş āmin inan
- 440 Ālā ni‘am meşvā maḳām gamret katılık izdiḳām
İccār u semk ü saḳf tam mi‘rāc u süllem nerdübān

El-Baḳru’r-Remelü’l-Müseddesü’l-Maḳsūr

(fāilātün fāilātün fāilün)

- 441 Rabb şāhib Rabb hem Perverdgār
Ġayb gizlidir şehādet āşikār
- 442 Veche kıble hem teveccüh ismidir
Şaṭr cānib oldı ḳācib perde-dār
- 443 ‘Aşf ekin çöpi vü reyḳan yaprağı
Ḳar‘a vü yaḳtın ḳabaḳ kıssā ḳıyār
- 444 Ḳāniş ü şayyād avcı ḳayd bağ
İştıyād u şayd avlamak şikār
- 445 Nef ü istinkāf ‘ār itmekdürür
[102a] Deyn borç u beyn fırḳat şeyn ‘ār
- 446 Sāḳ incik sūḳ cem‘i rükbe diz

- Berķ ŐimŐek vedķ yağmur Őelc ķar
- 447 Müblisün nevmîz olanlar kürh güç
Muhtemî vü müttakî perhîzkâr
- 448 Ői' b iki tağ arası hem tağ yolu
Őaţıb egri Őaţ u Őaţı'dir kenâr
- 449 Çar Şovuk Çar[Çar] Şovuk yildir ķatı
ĤaŐıb ulu yel(dir) ki ola seng-bâr⁶¹
- 450 Őeyyib er görmiŐ zen ü zen görmiŐ er
Ba'l erdir kehl kırçıl rid' yâr⁶²
- 451 Vizr ağır yük hem günâh u hem silâh
Be's heycâ' ĥarb ceng ü kârzâr⁶³
- 452 Rehb ü ĥavf u ra'b u ĥaŐye ķorķudır
Küh ü ķusvâ ĥâtime pâyan-ı kâr
- 453 Bir eşer ķo tâ ki ķala yâdigâr
Bir 'amel ķıl saña ola [yâr-ı] ĝâr
- [102b] Kı(d)[t]mîr-i Ĥazret-i Mevlânâ
Ketebehü'l-Faķîrû'l-Ĥaķîrû'l-Mevlevî Ĥalîl Mâhir
Sene 1268

⁶¹ "seng-bâr Fârsîdür daŐ yıgıcı ma'nâsnadur" derkenar

⁶² "yâr Fârsîdür yardımcı ma'nâsnadur" derkenar

⁶³ "kârzâr Fârsîdir ceng ma'nâsnadur" derkenar